

Till dem det berör

Betänkandet om översyn av föreningslagen (OMT 2008:3, <http://www.om.fi/Etusivu/Vireilla/Saadoshankkeet/Yhtiooikeus/1172045285650>) avgavs i juni av en arbetsgrupp vid justitieministeriet.

Arbetsgruppen föreslog att föreningslagen ska få nya bestämmelser som möjliggör distansdeltagande i föreningsmöten och val av s.k. verkställande direktörer, som ska svara för föreningarnas dagliga verksamhet. Arbetsgruppen föreslog också bestämmelser om s.k. verksamhetsrevisorer (verksamhetsgranskare?). Dessa motsvarar i praktiken lekmannarevisorerna i den gamla föreningslagen. I förslaget förde arbetsgruppen också fram att små föreningar ska slippa revision. Olika författningsalternativ och deras konsekvenser behandlas ingående i betänkandet och i reservationerna till betänkandet.

Vi ber er svara på åtminstone de frågor som rör de viktigaste ändringsförslagen (flerval) och att ni motiverar era synpunkter vid behov. Ni kan också hänvisa till de motiv som beskrivits i enkäten, betänkandet eller reservationerna (t.ex. genom att hänvisa till respektive punkt, sida och stycke i betänkandet).

Efter frågorna om de viktigaste ändringsförslagen finns plats för kommentarer till de enskilda paragraferna.

Remisstiden går ut den 12 januari 2009.

Genom remissrundan på webben når vi fler berörda än annars. Dessutom kan ett stort material behandlas snabbare, bättre och tillförlitligare än förut. Ett sammandrag av kommentarerna kommer att läggas ut på ministeriets webbsidor så snart som möjligt efter avslutad remissrunda.

Remissutfallet kommer att användas för den fortsatta beredningen av lagförslaget. Vi hoppas det ska kunna överlämnas till riksdagen hösten 2009.

Ytterligare uppgifter

Jyrki Jauhainen, jyrki.jauhainen@om.fi, telefon 09 1606 7664

Utlåtande

Uppgifter om svaranden

Vi önskar information för bedömningen av behovet av bestämmelser om distansdeltagande, auktoriserad revision och verksamhetsrevision och verkställande direktör. Remissutfallet kommer inte att redovisas per uppgiftslämnare och uppgifterna lämnas inte heller ut till utomstående.

1) Svarandens namn

2) I vilken egenskap svarar ni? *

företrädare för föreningen

privatperson

företrädare för någon annan sammanslutning

Bakgrundsfakta om svarande som är en förening

3) Föreningsform

- Förening (personmedlemmar)
- Förbund (majoriteten av medlemmarna är föreningar m.fl . juridiska personer)
- Centralorganisation (majoriteten av medlemmarna är förbund)

4) Föreningens verksamhetsform

- partipolitisk
- yrkes- eller näringsanknytning
- social- och hälsovårdsbranschen
- kultursektorn
- fritid
- sport och motion
- religion och världsåskådning
- försvar, internationella förbindelser och utvecklingssamarbete

5) Geografisk räckvidd

- Landskap
- Riksomfattande

6) I vilka landskap/områden verkar er förening?

Ni kan välja mer än ett alternativ.

☐ Åland	☐ Södra Karelen	☐ Södra Österbotten	☐ Södra Savolax	☐ Östra Nyland
☐ Kajanaland	☐ Egentliga Tavastland	☐ Mellersta Österbotten	☐ Mellersta Finland	☐ Kymmenedalen
☐ Lappland	☐ Birkaland	☐ Österbotten	☐ Norra Karelen	☐ Norra Österbotten
☐ Norra Savolax	☐ Päijänne-Tavastland	☐ Huvudstadsregionen (Esbo, Grankulla, Helsingfors, Vanda)	☐ Satakunta	☐ Nyland (utom huvudstadsregionen)
☐ Egentliga Finland				

7) Medlemsantal (inklusive medlemsföreningarnas medlemmar)

- Välj -
- 1-20
- 21-50
- 51-100
- 101-500
- 501-1000
- 1001-

Verksamhetens omfattning

8) Räkenskapsperiodens utgifter sammanlagt (räkenskapsperiod 2007)

Välj -

0 - 50 000 euro

50 001 - 200 000 euro

200 001 - 3 400 000 euro

3400 001 -

9) Balansräkningens slutsumma (räkenskapsperiod 2007)

Välj -

0 - 100 000 euro

100 001 - 1 700 000 euro

1 700 001 -

Anställda i föreningen

10) Antalet anställda i snitt (räkenskapsperiod 2007)

0

1-3

4-25

26-

Revision

11) Föreningen har

(kryssa för ett eller båda alternativen)

en GCR- eller GRM-revisor

en annan revisor

Understöd

12) Understöd av allmänna medel (stat, kommun, RAY, Veikkaus m.fl.) *

Ja

Nej

Bakgrundsfakta om svarande som är en privatperson

13) Är ni föreningsmedlem?

Ja

Nej

14) Om ni är medlem i en eller flera föreningar, ange verksamhetsformen/formerna

- partipolitisk
- yrkes- eller näringsanknytning
- social- och hälsovårdsbranschen
- kultursektorn
- fritid
- sport och motion
- religion och världsåskådning
- försvar, internationella förbindelser och utvecklingssamarbete

15) Svarandens ålder

- Välj -

under 21 år

21-25

26-30

31-35

36-40

41-45

46-50

51-55

56-60

61-65

66-70

över 70 år

16) Svarandens kön

Kvinna

Man

17) Svarandens landskap

- Välj -

Åland

Södra Karelen

Södra Österbotten

Södra Savolax

Östra Nyland

Kajanaland

Egentliga Tavastland

Mellersta Österbotten

Mellersta Finland

Kymmenedalen

Lappland

Birkaland

Österbotten

Norra Karelen

Norra Österbotten

Norra Savolax

Päijänne-Tavastland

Huvudstadsregionen (Esbo, Grankulla, Helsingfors, Vanda)

Satakunta

Nyland (utom huvudstadsregionen)

Egentliga Finland

Bakgrundsfakta för svarande som är någon annan sammanslutning

18) Svarandens status

Myndighet

Organ som ger understöd eller andra förmåner till föreningar

Företag eller samarbetspartner som tillhandahåller tjänster för föreningar eller företagens/samarbetspartnernas intresseorganisation

Huvudsakliga förslagen

Allmänt om behovet av ändringar

19) Det ansetts inte att det finns behov av en helt ny föreningslag och inte heller av omfattande ändringar i medlemmarnas beslutsfattande och föreningens förvaltning.

Jag understöder

godkänner

tar inte ställning

frågan är problematisk

jag motsätter mig

20) Motivering

21) Övriga förslag och motivering

Arbetsgruppen föreslog att behovet av följande ändringar ska utredas separat i ett senare skede:

- a) språket som föreningen registrerats på
- b) kravet angående bostadsort för styrelsemedlem i ett partis medlemsförening
- c) föreningsfusioner

22) Punkt a) behovet av ändring angående det språk som föreningen registrerats på utreds separat senare.

jag understöder

godkänner

tar inte ställning

frågan är problematisk

jag motsätter mig

23) Punkt b) behovet av ändring angående bostadsortskravet för styrelsemedlem i ett partis medlemsförening utreds separat senare.

jag understöder

godkänner

tar inte ställning

frågan är problematisk

jag motsätter mig

24) Punkt c) behovet av ändring angående föreningsfusioner utreds separat senare.

jag understöder

godkänner

tar inte ställning

frågan är problematisk

jag motsätter mig

31) Motivering

Distansdeltagandet och föreningens stadgar

32) Distansdeltagande ska vara möjligt endast om det finns upptaget i föreningens stadgar. Medlemmarna ska sålunda inte få rätt till distansdeltagande direkt med stöd av lag.

jag understöder

godkänner

tar inte ställning

frågan är problematisk

jag motsätter mig

33) Motivering

34) Övriga förslag och motivering

Distansdeltagande i regel endast ett alternativ till fysisk mötesnärvaro

35) Distansdeltagande ska i fråga om de viktigaste frågorna på ett föreningsmöte endast vara ett alternativ vid sidan deltagande i mötet på traditionellt sätt.

För frågor som enligt lag ska beslutas vid möte måste alltså fortfarande ett traditionellt möte alltid hållas (bl.a. personval, bokslut, stadgar eller ändring av omröstnings- och valordning, upplösning av föreningen).

jag understöder

godkänner

tar inte ställning

frågan är problematisk

jag motsätter mig

36) Motivering

37) Övriga förslag och motivering

38) I andra frågor än de som avses i punkt 35) ska föreningens medlemmar kunna besluta vid särskilda omröstningstillfällen, per post, eller med anlitande av något annat tekniskt hjälpmedel, utan att sammankomma till möte, om stadgarna anger detta.

Förslaget avviker från gällande lag endast genom att deltagandet också får ske med anlitande av tekniskt hjälpmedel.

ja jag understöder

ja godkänner

ja tar inte ställning

ja frågan är problematisk

ja jag motsätter mig

39) Motivering

40) Övriga förslag och motivering

Distansdeltagande under pågående fysiskt möte, förhandsröster och röster som avgetts efter mötet

I arbetsgruppen fanns olika åsikter om vad som ska anses som sådant deltagande i möte som anges i lag. Kan man godta:

a) endast sådant deltagande genom datakommunikation eller annat tekniskt hjälpmedel som sker under det fysiska mötet (s.k. on line-deltagande)

De som understödde detta alternativ betonade dels vikten av ett äkta debatterande möte, dels traditionen inom föreningsverksamheten. Ett godkännande av förhandsröstning eller motsvarande deltagandeformer minskar betydelsen av bestämmelserna i 23 § i föreningslagen enligt vilka beslut i vissa av de viktigaste frågorna kan fattas endast av föreningsmötet. De som företrädde denna åsikt har också varit oroade över de oklarheter som uppkommer genom omröstningar som sker på annan tid än mötet, t.ex. när förslagen till beslut ändras vid mötet efter det att förhandsrösterna redan avgetts. Denna åsikt fördes också kraftfullt fram i uppföljningsarbetsgruppen där bl.a. de största riksomfattande organisationerna var representerade, och i delegationen för medborgarsamhällspolitik (KANE).

b) även deltagande som tidsmässigt sker utanför det fysiska mötet, t.ex. röstning före eller efter mötet traditionellt per post eller med anlitande av något tekniskt hjälpmedel (s.k. off line-deltagande).

De som företräder denna åsikt anser att t.ex. förhandsröstning kan vara mycket lämplig för vissa beslut i vissa föreningar, t.ex. i fråga om personval. De anser också att regleringen ska vara tillåtande, dvs. att föreningarna själva ska kunna bedöma vilka beslutsmodeller som passar bäst – med hänsyn till att tillhandahållandet av olika typer av distansdeltagande alltid är beroende av föreningens stadgar där man också kan bestämma närmare om förfarandet. De anser att en sådan tillåtande reglering skulle hjälpa särskilt små föreningar där medlemmarna i praktiken i stor utsträckning fattar beslut genom t.ex. e-post redan nu. Förespråkarna för den här modellen har påpekat att man inte känner till att möjligheten till off line-deltagande skulle ha tagits i bruk i aktiebolag eller andelslag på ett sätt som skulle ha lett till praktiska svårigheter. En liknande modell med off-line-deltagande är möjlig enligt lag i aktiebolag och andelslag.

Gränsdragningen mellan off line-deltagande och on line-deltagande är diffus, eftersom ett möte där deltagandet i praktiken sker endast med tekniska hjälpmedel kan pågå i dagar eller veckor enligt den tidtabell som man på förhand kommit överens om för varje punkt på föredragningslistan. Om det tilläts att röster avgavs på förhand eller i efterhand, skulle det vara lättare att genomföra distansdeltagande enbart med användning av e-post. Om däremot distansdeltagande tilläts endast under den tid som det fysiska mötet pågår, bör deltagarna i praktiken ha möjlighet att följa det fysiska mötet i realtid, vilket innebär uppkoppling till mötesplatsen (t.ex. ljud- eller bildkontakt eller samtalsforum på webben). Enligt förslaget ska det vara möjligt att i stadgarna begränsa distansdeltagandet till deltagande endast under pågående fysiskt möte. Det ska också vara möjligt att i stadgarna närmare bestämma hur en medlem som befinner sig utanför mötesplatsen ska kunna delta i mötet (bl.a. om medlemmen kan följa mötet t.ex. genom videokontakt, har medlemmen möjlighet att lägga beslutsförslag eller att uppträda på annat sätt och får medlemmen rösta).

LAGFÖRSLAGET HAR UTFORMATS ENLIGT ALTERNATIV b).

I de två följande frågorna vill vi att ni tar ställning till de två alternativen a) och b) ovan. Ska som sådant deltagande i mötet som lagen avser godkännas:

41) Alternativ a) endast sådant deltagande genom datakommunikation eller annat tekniskt hjälpmedel som sker under det fysiska mötet (s.k. on line-deltagande).

ja jag understöder

ja godkänner

ja tar inte ställning

ja frågan är problematisk

ja jag motsätter mig

42) Motivering

43) Alternativ b) även deltagande som tidsmässigt sker utanför det fysiska mötet, t.ex. röstning före eller efter mötet per post eller med anlitande av något tekniskt hjälpmedel (s.k. off line-deltagande).

ja jag understöder

ja godkänner

ja tar inte ställning

ja frågan är problematisk

ja jag motsätter mig

44) Motivering

45) Övriga förslag och motivering

46) Vår förening/organisation är intresserad av att ordna/ta reda på möjligheterna för distansdeltagande under pågående möte under den närmaste framtiden.

	1	2	3	4	5	
Inte intresserad/inte nödvändigt	☐	☐	☐	☐	☐	Mycket intresserad

47) Motivering

48) Vår förening/organisation är intresserad av att ordna/ta reda på möjligheterna för distansdeltagande före eller efter fysiskt möte under den närmaste framtiden.

	1	2	3	4	5	
Inte intresserad/inte nödvändigt	☐	☐	☐	☐	☐	Mycket intresserad

49) Motivering

Prövningsrätt för föreningens styrelse i fråga om tillhandahållandet av distansdeltagande

I arbetsgruppen fanns det också olika åsikter om i vilken utsträckning det i stadgarna ska vara möjligt att ge styrelsen prövningsrätt i frågan om att ge medlemmarna rätt till distansdeltagande. Följande modeller understöddes:

- Möjligheten till distansdeltagande ska i stadgarna kunna överlämnas till styrelsens prövning.
- Styrelsens rätt till prövning bör begränsas genom en tvingande eller icke-tvingande bestämmelse.

LAGFÖRSLAGET HAR UTFORMATS ENLIGT ALTERNATIV a).

I de två följande frågorna vill vi att ni tar ställning till de två alternativen a) och b) ovan.

50) Alternativ a) Möjligheten till distansdeltagande ska i stadgarna kunna överlämnas till styrelsens prövning.

jag understöder

godkänner

tar inte ställning

frågan är problematisk

jag motsätter mig

51) Motivering

52) Alternativ b) Styrelsens rätt till prövning bör begränsas genom en tvingande eller icke-tvingande bestämmelse.

jag understöder

godkänner

tar inte ställning

frågan är problematisk

jag motsätter mig

53) Motivering

54) Övriga förslag och motivering

Enhälligt medlemsmöte utan att medlemmarna sammankommer till formellt möte

I arbetsgruppen gick åsikterna isär i frågan om det skulle vara motiverat att i lagen ta in en bestämmelse om att medlemmarnas enhälliga beslut kan åsidosätta mötesformalitetsreglerna. Å ena sidan ansågs det att en uttrycklig bestämmelse skulle klargöra beslutsfattandet i små föreningar där beslut fattas på det här sättet redan i dagens läge. En motsvarande uttrycklig bestämmelse finns också i aktiebolagslagen och i lagen om andelslag. Å andra sidan ansågs det att en uttrycklig lagbestämmelse skulle belasta föreningslagen i onödan och utgöra ett onödigt incitament för en strävan efter beslut utanför egentliga möten, vilket kunde vara förenat med problem. Lagförslaget har utformats i enlighet med den förstnämnda åsikten.

55) Det är ändamålsenligt att i föreningslagen ta in uttryckliga bestämmelser om enhälliga beslut utan att medlemmarna sammankommer till formellt möte.

jag understöder

godkänner

tar inte ställning

frågan är problematisk

jag motsätter mig

56) Motivering

Distansdeltagande också för fullmäktigmöten

57) Enligt föreningslagen gäller bestämmelserna om föreningsmöte i regel också fullmäktigmöte i tillämpliga delar.

Enligt lagförslaget finns det inte skäl att avvika från detta i fråga om de nya bestämmelserna om distansdeltagande. Det är motiverat att bestämmelserna också ska gälla besluten vid fullmäktigmöte, med de förbehåll som anfördes i arbetsgruppen. De nya möjligheterna kan göra beslutsfattandet lättare i t.ex. stora riksomfattande organisationer där fullmäktigemedlemmarna kommer från olika delar av landet.

jag understöder

godkänner

tar inte ställning

frågan är problematisk

jag motsätter mig

58) Motivering

Deltagande i förbundsomröstningar med anlitande av tekniskt hjälpmedel

59) Enligt lagförslaget ska det bli möjligt att i stadgarna för en förening av förbundstyp bestämma om anlitande av tekniska hjälpmedel.

Det bör bli möjligt att bestämma att tekniska hjälpmedel kan anlitas också i de fall där man i dagens läge kan bestämma om medlemsomröstning vid särskilda röstningstillfällen eller per post.

jag understöder

godkänner

tar inte ställning

frågan är problematisk

jag motsätter mig

60) Motivering

Andra kommentarer om distansdeltagande

61) Andra förslag/kommentarer till distansdeltagandet

Föreningarnas ekonomiförvaltning och revision

Klarläggande av styrelsens skyldighet att ordna skötseln av bokföringen och föreningens finanser

62) I föreningslagen har det inte funnits någon uttrycklig skyldighet för föreningsstyrelsen att se till att bokföringen och finanserna sköts på lämpligt sätt, vilket är fallet i t.ex. aktiebolagslagen.

I lagförslaget har detta inskrivits. Om en förening har en verkställande direktör enligt punkt 101), är det han eller hon som ska svara för den dagliga förvaltningen, t.ex. för bokföringens lagenlighet och föreningens finanser.

jag understöder

godkänner

tar inte ställning

frågan är problematisk

jag motsätter mig

63) Motivering

64) Övriga förslag och motivering

Ingen revisionskyldighet i små föreningar

65) Enligt förslaget slopas revisionskyldigheten i små föreningar.

(Högst ett av följande villkor uppfylls: balansslutningen överstiger 100 000 euro, omsättningen eller motsvarande avkastning överstiger 200 000 euro, eller antalet anställda överstiger i medeltal tre).

ja jag understöder

ja godkänner

ja tar inte ställning

ja frågan är problematisk

ja jag motsätter mig

66) Motivering

67) Övriga förslag och motivering

68) Om revisionskyldigheten begränsas enligt ovan, kommer ni trots det att välja en CGR- eller GRM-revisor vid sidan av en verksamhetsrevisor?

ja

eventuellt

nej

69) Motivering

70) Vår förening är intresserad av att avstå från revisionskyldigheten inom en nära framtid.

ja

eventuellt

nej

71) Motivering

Den nyaverksamhetsrevisionen ersätter lekmannarevisionen

72) Enligt förslaget ska den revision som utförs av andra än CGR- eller GRM-revisorer, dvs. s.k. lekmannarevision, ersättas med en helt ny revisionsform i föreningslagen, dvs. verksamhetsrevision.

Verksamhetsrevisionen ska ersätta nuvarande praxis med lekmannarevisorer och gör det möjligt att i huvudsak fortsätta som förut.

jag understöder

godkänner

tar inte ställning

frågan är problematisk

jag motsätter mig

73) Motivering

74) I arbetsgruppen fanns också en annan syn på saken, dvs. att något nytt system inte behövs. Det ansågs att det räcker med att majoriteten på ett föreningsmöte i en liten förening som avstått från revision kan besluta om att särskild granskning ska utföras.

En särskild granskning kan t.ex. betyda granskning av verifikat. Särskild granskning kan också förutsättas av t.ex. en bidragsgivare som också får definiera innehållet i en särskild granskning.

jag understöder

godkänner

tar inte ställning

frågan är problematisk

jag motsätter mig

75) Motivering

Skyldighet att välja verksamhetsrevisor

I arbetsgruppen var meningarna delade i fråga om möjligheten att i stadgarna kunna utesluta skyldigheten att välja verksamhetsrevisor.

a) En del av arbetsgruppen ansåg att denna möjlighet skulle kunna minska byråkratin, särskilt i de allra minsta föreningarna där t.ex. samtliga medlemmar kanske deltar i förvaltningen.

I anslutning till denna åsikt bör en kvalificerad majoritet ha rätt att kräva granskning av verksamheten under en pågående räkenskapsperiod om någon verksamhetsrevisor inte annars ska väljas enligt stadgarna. Lagförslaget har utformats enligt denna åsikt.

b) En del av arbetsgruppen ansåg att åtminstone granskning av verksamheten bör utföras i samtliga föreningar.

Åsikten motiverades främst med att reglerna blir tydligare och onödiga stridigheter undviks. Denna åsikt har också lyfts kraftigt fram i uppföljningsgruppen där bl.a. de största riksomfattande organisationerna var representerade.

I fråga om de föreningar som får understöd bör man dessutom observera att bidragsgivaren kan ställa villkor för understödet, t.ex. att verksamhetsrevision eller auktoriserad revision ska utföras. Dessutom kan det finnas särskilda bestämmelser om revisionskyldigheten i bidragslagstiftningen. Bestämmelserna måste granskas under den fortsatta beredningen (t.ex. 18 § i lagen om penningautomatunderstöd).

LAGFÖRSLAGET HAR UTFORMATS ENLIGT ALTERNATIV a).

I de två följande frågorna vill vi att ni tar ställning till de två alternativen a) och b) ovan.

76) Alternativ a) Om en mindre förening inte är revisionskyldig enligt lag ska det vara möjligt att också avstå från verksamhetsrevision i stadgarna.

jag understöder

godkänner

tar inte ställning

frågan är problematisk

jag motsätter mig

77) Motivering

78) Alternativ b) En förening ska alltid ha en verksamhetsrevisor om den inte har en revisor.

jag understöder

godkänner

tar inte ställning

frågan är problematisk

jag motsätter mig

79) Motivering

80) Övriga förslag och motivering

81) Om ni understöder alternativ a) i punkt 76, är ni då intresserad av att avstå från verksamhetsrevision inom en nära framtid?

ja

eventuellt

nej

82) Motivering

Verksamhetsrevision har en allmännare karaktär än revision

Enligt förslaget är reglerna om verksamhetsrevision allmännare än de regler i den upphävda revisionslagen som i dagens läge ska tillämpas på lekmannarevision. Förslaget är förenligt med det faktum att bestämmelserna om föreningarnas förvaltning också är rätt allmänt hållna i föreningslagen. Verksamhetsrevisorerna ska granska bokföringen, bokslutet och förvaltningen, dvs. i och för sig samma saker som de auktoriserade revisorerna. Verksamhetsrevisionen är liksom revisionen en lagenlighetskontroll, inte en kontroll av verksamhetens ändamålsenlighet. Syftet med granskningen ska vara att kontrollera att bokslutet har gjorts upp enligt bokföringslagen och andra relevanta bestämmelser och att bokslutet ger en riktig och tillräcklig bild av föreningens verksamhetsresultat och ekonomiska ställning på det sätt som avses i bokföringslagen. Granskningen av förvaltningen gäller lagenligheten i styrelsemedlemmarnas och en eventuell verkställande direktörs verksamhet enligt bestämmelserna i föreningslagen. Däremot uppställs inte lika långtgående krav på vare sig granskningens innehåll eller verksamhetsrevisorernas behörighet som i bestämmelserna om revision och revisorer. Som måttstock används t.ex. inte god revisionssed enligt revisionslagen. Enligt den föreslagna allmänna bestämmelsen ska verksamhetsrevisionen i stället utföras i den omfattning som föreningens verksamhet kräver. Omfattningen och innehållet i en verksamhetsrevision bestäms sålunda från fall till fall enligt respektive föreningens storlek och typ.

En verksamhetsrevisor ska lämna ett skriftligt utlåtande om revisionen till förenings- eller fullmäktigemötet. Gransknings- och utlåtandepaxis kommer att utformas i framtiden. Det ska vara möjligt att vid behov närmare bestämma om granskningen i föreningens stadgar eller genom beslut av föreningsmötet. Det blir också möjligt för föreningarna eller organ som ger föreningarna understöd att t.ex. utarbeta rekommendationer och anvisningar om detta. En verksamhetsrevisor ska vara oberoende vid utförandet av sitt uppdrag. Hans eller hennes skadeståndsansvar ska bestämmas enligt samma grunder som ansvaret för t.ex. styrelsemedlemmarna och revisorerna. I arbetsgruppen fanns också en avvikande åsikt. Det ansågs att det kan bli svårt att hitta kompetenta verksamhetsrevisorer eftersom verksamhetsrevisorerna enligt lag har skadeståndsansvar för uppdrag där innehållet och omfattningen inte har fastställts klart och tydligt.

83) Understöder ni arbetsgruppens förslag om innehållet i granskningen av verksamheten och behörighetsvillkoren för verksamhetsrevisorerna?

jag understöder

godkänner

tar inte ställning

frågan är problematisk

jag motsätter mig

84) Motivering

85) Övriga förslag och motivering

Verksamhetsrevisionens tillräcklighet med hänsyn till bidragsgivarnas behov

86) Meningen är att verksamhetsrevisionen i praktiken ska motsvara åtminstone den nuvarande lekmanrevisionen i små föreningar.

Särskilt för små föreningar är det av stor vikt att de organ som ger understöd i regel godtar det lagfästa utlåtandet av en verksamhetsrevisor i sådana fall där det i dagens läge är tillräckligt med en revisionsberättelse av en lekmanrevisor.

jag understöder

godkänner

tar inte ställning

frågan är problematisk

jag motsätter mig

87) Motivering

Omfattning och detaljutformning av bestämmelserna om verksamhetsrevision

I arbetsgruppen fanns det olika åsikter om hur bestämmelserna om verksamhetsrevisionen skulle utformas i detalj. Är det nödvändigt att i lagen ta in bestämmelser om t.ex. rättsmedel för den händelse att en sådan verksamhetsrevisor som lag eller stadgar förutsätter inte väljs eller om verksamhetsrevisors allmänna behörighet och jäv, närvaro vid föreningsmöte och tystnadsplikt.

a) En del av arbetsgruppen ansåg att bestämmelser om detta är väsentligt bl.a. med hänsyn till verksamhetsrevisionens trovärdighet och att man också i fortsättningen ska kunna hänvisa t.ex. till revisionslagen.

Detta innebär för sin del en fortsättning på gällande rättsläge eftersom man i dagens läge tillämpar de detaljerade bestämmelserna i den upphävda revisionslagen på lekmanrevisionen i sin helhet.

b) En del av arbetsgruppen ansåg dock att det inte finns något behov av sådana bestämmelser.

LAGFÖRSLAGET HAR UTFORMATS ENLIGT ALTERNATIV a).

I de två följande frågorna vill vi att ni tar ställning till de två alternativen a) och b) ovan.

88) Alternativ a) En del av arbetsgruppen ansåg att frågorna är väsentliga bl.a. med hänsyn till verksamhetsrevisionens trovärdighet och att det också i fortsättningen är nödvändigt t.ex. att i föreningslagen hänvisa till revisionslagen.

jag understöder

godkänner

tar inte ställning

frågan är problematisk

jag motsätter mig

89) Motivering

90) Alternativ b) En del av arbetsgruppen ansåg dock att det inte finns något behov av sådana bestämmelser.

jag understöder

godkänner

tar inte ställning

frågan är problematisk

jag motsätter mig

91) Motivering

92) Övriga förslag och motivering

I gamla små föreningar ska stadgebestämmelserna om revision tillämpas på verksamhetsrevision

Övergångsbestämmelserna ska också beakta att verksamhetsrevisionen innebär en fortsättning av praxis med lekmanrevision.

93) Enligt övergångsbestämmelserna ska sådana revisionsbestämmelser i stadgarna som tillkommit innan den nya lagen träder i kraft inte behöva ändras till följd av lagändringen.

Stadgarnas bestämmelser om revisorer tillämpas i lämplig omfattning på verksamhetsrevisorerna.

jag understöder

godkänner

tar inte ställning

frågan är problematisk

jag motsätter mig

94) Motivering

95) Övriga förslag och motivering

Stadgarna för gamla föreningar ändras i samband med andra stadgeändringar så att de i fråga om verksamhetsrevision blir förenliga med den nya lagen

I arbetsgruppen anfördes olika uppfattningar om föreningarnas skyldighet att ändra sina stadgar så att de i fråga om verksamhetsrevision överensstämmer med den nya lagen.

a) När stadgeändring överhuvudtaget görs.

En del av arbetsgruppen understödde denna åsikt bl.a. av den anledningen att om det av föreningsregistret framgår att stadgarna har ändrats efter det att den nya lagen trädde i kraft, så ska man på ett tillförlitligt sätt kunna sluta sig till att stadgarnas eventuella bestämmelser om revisorer avser revisorer enligt revisionslagen. För denna åsikt talar också strävan efter att få gamla stadgar att åtminstone småningom bli förenliga med gällande bestämmelser.

b) Endast när stadgeändring görs till denna del.

En del av arbetsgruppen understödde denna åsikt, särskilt med motiveringen att man på detta sätt kan undvika situationer där en förening i samband med en stadgeändring inte observerar att göra alla de stadgeändringar som lagen kräver och i värsta fall blir tvungen att fatta ett nytt beslut om stadgeändring eftersom ändringen annars inte går att registrera.

LAGFÖRSLAGET HAR UTFORMATS ENLIGT ALTERNATIV a).

I de två följande frågorna vill vi att ni tar ställning till de två alternativen a) och b) ovan.

96) Föreningarna ska bli skyldiga att ändra sina stadgar så att de i fråga om verksamhetsrevision överensstämmer med den nya lagen, a) Om också annan stadgeändring överhuvudtaget görs.

jag understöder

godkänner

tar inte ställning

frågan är problematisk

jag motsätter mig

97) Motivering

98) Föreningarna ska bli skyldiga att ändra sina stadgar så att de i fråga om verksamhetsrevision överensstämmer med den nya lagen, b) Endast om stadgeändringen gäller denna fråga.

jag understöder

godkänner

tar inte ställning

frågan är problematisk

jag motsätter mig

99) Motivering

100) Övriga förslag och motivering

Verkställande direktör

Verkställande direktör möjlig om det nämns i stadgarna

Åsikterna gick isär i arbetsgruppen i frågan om det är lämpligt att i föreningslagen bestämma om ett verkställande organ som påminner om verkställande direktören i ett aktiebolag eller ett andelslag. Den finska benämningen "toimitusjohtaja" har en kommersiell prägel som är svår att samordna med föreningsverksamhetens grundidé och därför stannade arbetsgruppen för den mer neutrala benämningen "toimeenpaneva johtaja".

a) En del av arbetsgruppen ansåg att bestämmelserna om en s.k. verkställande direktör skulle kunna förbättra olika föreningars möjligheter att välja den förvaltningsmodell som passar dem bäst.

Detta förutsätter att det blir fråga om ett helt frivilligt organ som ska anges i stadgarna. Lagändringen skulle inte röra de nuvarande förvaltningsmodellerna och inte heller de nuvarande verksamhetsledarnas och verkställande direktörernas anställningar. De nuvarande förvaltningsmodellerna med t.ex. verksamhetsledare som är anställda i arbetsavtalsförhållande ska kunna användas även i fortsättningen.

b) Meningen är att uppgifterna för en verkställande direktör ska bestämmas så att han eller hon sköter den dagliga förvaltningen i föreningen medan det allmänna ansvaret för föreningens förvaltning (bl.a. tillsynen över verkställande direktören) vilar på styrelsen. Det ska vara möjligt att i föreningens stadgar precisera behörigheten eller ändra den. Ändringen skulle kunna leda till att styrelsemedlemmarnas ställning och ansvar blir klarare, vilket kunde öka medlemmarnas beredvillighet att åta sig uppdrag som styrelsemedlem. Förvaltningsmodellen kunde vara lämplig för bl.a. stora förbund med omfattande ekonomisk verksamhet och för föreningar med ideell verksamhet av anstaltstyp.

b) En del av arbetsgruppen ansåg att förvaltningsmodellen inte passar för föreningsverksamhet.

En förenings syfte är inte ekonomiskt. Föreningsidén bygger på medlemmarnas, inte en anställd lednings bestämmanderätt. Man har inte sett några som helst problem i det nuvarande systemet och man bör inte skapa sådana genom ett system som inte behövs. Enligt dem som motsatte sig en ändring skulle reglerna också belasta och komplicera lagen i onödan. Man fäste också uppmärksamhet vid bl.a. att den nya verkställande direktören skulle ha en arbetsrättsligt svagare ställning än de nuvarande verksamhetsledarna eller verkställande direktörerna. Majoriteten i uppföljningsgruppen och delegationen för medborgarsamhällspolitik har också ställt sig bakom denna åsikt.

LAGFÖRSLAGET HAR UTFORMATS ENLIGT ALTERNATIV a).

I de två följande frågorna vill vi att ni tar ställning till de två alternativen a) och b) ovan.

101) Alternativ a) Bestämmelserna om en s.k. verkställande direktör skulle kunna förbättra olika föreningars möjligheter att välja den förvaltningsmodell som passar dem bäst.

jag understöder

godkänner

tar inte ställning

frågan är problematisk

jag motsätter mig

102) Motivering

103) Alternativ b) Förvaltningsmodellen passar inte för föreningsverksamhet.

jag understöder

godkänner

tar inte ställning

frågan är problematisk

jag motsätter mig

104) Motivering

105) Övriga förslag och motivering

Verkställande direktörens arbetsrättsliga ställning

På justitieministeriets webbsidor finns en promemoria om verkställande direktörens arbetsrättsliga ställning, arbetsfördelningen mellan styrelsen och verkställande direktören och verkställande direktörens skadeståndsansvar (<http://www.om.fi/Etusivu/Vireilla/Saadoshankkeet/Yhtiooikeus/1172045285650>).

106) Verkställande direktören ska inte vara anställd i arbetsavtalsförhållande.

Till skillnad från de nuvarande verksamhetsledarna och verkställande direktörerna, som i regel är anställda i arbetsavtalsförhållande, ska den nya verkställande direktören t.ex. kunna entledigas med omedelbar verkan oberoende av bestämmelserna i arbetslagstiftningen om uppsägning och upphävande av arbetsavtal. Detta medför såväl fördelar – ändringen kunde till en del främja medlemmarnas beslutanderätt eftersom det skulle gå att bli av med verkställande direktören på ett flexibelt sätt – som nackdelar – verkställande direktören skulle inte ha anställningstrygghet direkt utan det måste ordnas genom särskilda avtal. Det är dock fråga om en helt frivillig förvaltningsmodell som inte behöver tas i bruk. Ändringen ska inte heller på något sätt röra ställningen för de redan anställda verksamhetsledarna, verkställande direktörerna osv.

jag understöder

godkänner

tar inte ställning

frågan är problematisk

jag motsätter mig

107) Motivering

108) Övriga förslag och motivering

Verkställande direktörens behörighet och ansvar

109) Den föreslagna verkställande direktören ska ha snävare behörighet än t.ex. verkställande direktörer i aktiebolag, eftersom föreningsstyrelserna har mer inskränkt behörighet än styrelserna i t.ex. aktiebolag.

Föreningsstyrelserna har inte s.k. allmän behörighet. Beslutanderätten i viktiga frågor tillkommer föreningsmötet eller fullmäktigemötet. Att en förening har en verkställande direktör påverkar inte detta. Även om förvaltningsmodellen inspirerats av verkställande direktörsmodellen i aktiebolag och andelslag, innebär användningen av modellen inte i sig att föreningens verksamhet skulle bli t.ex. mer kommersiell.

Jag understöder

godkänner

tar inte ställning

frågan är problematisk

jag motsätter mig

110) Motivering

111) Övriga förslag och motivering

Också i dagens läge går det att bestämma om den dagliga förvaltningen i stadgarna t.ex. så att uppgifterna delegeras till en person med titeln verksamhetsledare, verkställande direktör osv. Det fulla ansvaret för skada som uppkommit vid ledningen av den dagliga verksamheten kan dock inte flyttas över fullt ut på en anställd verksamhetsledare vars begränsade ansvar i förhållande till föreningen och tredje man fastställs enligt tillämpliga bestämmelser om arbetstagarna. Om bestämmelser om en verkställande direktör tas in i föreningslagen, kommer han eller hon att kunna bli ansvarig också för skada som uppkommit under ledningen av den dagliga verksamheten och på ett sätt som begränsar styrelsemedlemmarnas ansvar. Principerna för ansvaret skulle motsvara styrelsemedlemmarnas ansvar för de uppgifter som blir kvar hos styrelsen.

Arbetsgruppens åsikter angående ansvarsfrågans betydelse var delade.

a) Möjligheten att använda förvaltningsmodellen med verkställande direktör skulle klargöra ansvarsfrågorna och är därför ett sådant tillägg till lagen som bör understödjas.

En del av arbetsgruppens medlemmar anser att möjligheten att ha en lagstadgad verkställande direktör skulle ge föreningarna tillfälle att, om de så önskar, använda en förvaltningsmodell där det råder balans dels mellan behörighetsfördelningen mellan styrelsen och det organ som sköter den dagliga förvaltningen, dels mellan ansvarsfördelningen mellan dessa. Detta skulle klargöra läget särskilt vad gäller ansvarsfrågorna och det kunde också till en del öka intresset för att bli styrelsemedlem. Det är dock inte skäl att överbetona den sistnämnda effekten.

b) Ansvarsfrågan är inte en tillräcklig grund för att ta in bestämmelser om verkställande direktör i lagen.

En del av arbetsgruppens medlemmar anser att de rättsliga skillnaderna mellan de beskrivna ansvarsprinciperna saknar praktisk betydelse. De menar att ansvarsfrågorna som helhet har liten betydelse i föreningsverksamheten. Därför anser de att ansvarsfrågan inte är en tillräcklig grund för att ta in bestämmelser om en verkställande direktör i lagen.

LAGFÖRSLAGET HAR UTFORMATS ENLIGT ALTERNATIV a).

I de två följande frågorna vill vi att ni tar ställning till de två alternativen a) och b) ovan.

112) Alternativ a) Möjligheten att använda förvaltningsmodellen med verkställande direktör skulle klargöra ansvarsfrågorna och är därför ett sådant tillägg till lagen som bör understödjas.

jag understöder

godkänner

tar inte ställning

frågan är problematisk

jag motsätter mig

113) Motivering

114) Alternativ b) Ansvarsfrågan är inte en tillräcklig grund för att ta in bestämmelser om verkställande direktör i lagen.

jag understöder

godkänner

tar inte ställning

frågan är problematisk

jag motsätter mig

115) Motivering

116) Övriga förslag och motivering

Kommentarer till de föreslagna paragraferna

Justitieministeriets betänkande om översyn av föreningslagen (OMT 2008: 3, <http://www.om.fi/Etusivu/Vireilla/Saadoshankkeet/Yhtiooikeus/1172045285650>). (Anvisning: genom ett höger-klick med musen kan ni öppna ett särskilt fönster som underlättar svarandet.)

Föreningslagen

117) 8 § i föreningslagen. Stadgar

118) 17 § i föreningslagen. Medlemmarnas beslutanderätt

119) 19 § i föreningslagen. Förbundsomröstning

120) 22 § i föreningslagen. Andra sätt att fatta beslut

121) 23 § i föreningslagen. Frågor som ska avgöras vid föreningsmöte

122) 24 § i föreningslagen. Möteskallelse

123) 26 § i föreningslagen. Jäv vid föreningsmöte

124) 27 § i föreningslagen. Beslutsförfarande

125) 28 § i föreningslagen. Val

126) 29 § i föreningslagen. Förrättande av val

127) 30 § i föreningslagen. Omröstnings- och valordning

128) 31 § i föreningslagen. Uppsättande av protokoll

129) 32 § i föreningslagen. Klanderbara beslut

130) 33 § i föreningslagen. Ogiltiga beslut

131) 35 § i föreningslagen. Styrelsen

132) 35 a § i föreningslagen. Verkställande direktör

133) 37 § i föreningslagen. Jäv

134) 38 § i föreningslagen. Revision

135) 38 a § i föreningslagen. Verksamhetsrevision

136) 39 § i föreningslagen. Skadeståndsskyldighet

137) 48 § i föreningslagen. Grundanmälan

138) 52 § i föreningslagen. Ändringsanmälningar

139) Övergångsbestämmelserna i föreningslagen

140) 57 § i revisionslagen. Övergångsbestämmelser

141) Andra förslag, observationer och kommentarer till paragraferna i föreningslagen

Allmänt

142) Kommentarer som gäller enkäten

Tycker ni t.ex. att en enkät av denna typ är ett bra sätt att delta i lagberedningen? Vad fungerade bra, vad illa?

143) Övriga kommentarer

€ Jag vill skicka svaren

Skicka